

Revingebys historia

Berättad av Malte Persson, Bostället

Innehållsförteckning:

Innehåll

Revingebys historia	1
När hände vad i Revinge?	4
Jordbruket:	7
Revinge socken omkring 1915	9
Järnvägen	9
Telefonstationen	9
Ämbetsmän, tjänste- och förtroendemän:	9
Hantverkare.....	11
Industrier	11
Jordegendomar:	11
Lägenheter	12
Kyrkvaktmästare:	13
Något om gamla Revinge och dess närhet	15
Den stora förändringen i Revinge från 1750 mot nuet.	17
Hur såg Revinge ut vid mitten av 1700-talet?	17
Den stora förändringen på vår landsbygd	19
Enskiftet i Revinge	20
Duktiga hantverkare i Revinge	22
Smeder	22
Skräddare	22
Sömmerskor	22
Snickare	23
Målare	23
Murare	23
Skomakare.....	23
Sadelmakare.....	24
Handel	25

Den första handelsboden	25
Ytterligare affärer	25
Spannmålshandlare m.m.....	26
Revinges kommunikationer.....	27
Fortskaffningsmedel.....	27
Telefonen i Revinge	27
Posten i Revinge	28
Hotellet	29
Nöjeslivet i Revinge.....	30
Elektriciteten i Revinge	30
Brandkåren i Revinge	31
Revinge Ryttaförening	32
Skolan i vårt land och i Revinge	33
Allmän skolplikt i Revinge.....	33
En typisk skoldag	34
Bron mellan Revinge och Hunneberga.	35

När hände vad i Revinge?

- 1100-tal församlingsborna transporterade med stenar stora gråstenar allt för att bygga en kyrka
- 1200-talet Byggdes kor och mittskepp
- 1300-talet Byggdes tornet
- 1536 Reformationen i Danmark
- 1658 I mars blev bl.a. Skåne svenskt
- 1773 Den 17 febr. tog den julianska tideräkningen slut. Det Gregorianska började och det blev 1 mars. Elva dagar kortades in eftersom 1 år är 365.2524 dagar.
- 1757-73 Var **storskiftet** i Revinge. Bönderna hade tidigare 50-60 småskiften. Ny lag kom till. Ingen fick ha mer än högst 9 skiften. Byggnaderna skulle fortfarande ligga i byn.
- 1826 **Enskiftet** i Revinge
- 1867 Missväxt inte enbart i Revinge utan i hela vårt land. Knappast något regn föll
- 1868 Åter missväxt men i motsats till året innan regnade det så skörden ruttade fullständigt
- 1888 Troligast vår kallast vinter. Snön låg här i skogen till midsommar.
- 1888 Södra Skåningarna flyttade från Tvedöra till Revingehed. Tält byttes ut mot kaserner.
- 1904 Omkring 10 har jord köpte Lunds stad från nr 7 i Revinge. Anledningen var dels att bygga järnväg, dels att sälja grus.
- 1905 Järnvägen öppnades. Strax efter byggdes hotell och två affärer
- 1914 I augusti åkte många Revingebor ut på mobilisering
- 1919 Den gamla lilla affären i gamla byn lades ner
- 1928 Regementet flyttade från Lund-Revinge till Ystad. Att Lund kommer in i bilden var att Revinges baracker var inte tillräckligt vinterbonade. Under vintermånaderna låg regementet i Lund.
- 1938 Revinge blev på nytt övningsfält

- 1938 Regementet köpte Kalvsmosse
- 1939 Den 31 maj lades järnvägslinjen Lund-Revinge-Harlösa ner
- 1941 Regementet blev motoriserat
- 1942 Regementet köpte all jord öster om "prästavägen"
- 1942 Jättekall vinter med mycken snö
- 1947 Lantmätare Hanngren mätte upp Klockarelyckan. Här blev 5 stora tomter. Murarmästare Oskar Larsson byggde själv nästan omgående sitt hus (tegelhus närmast Krankesjövägen) De andra byggdes pö om pö.
- 1949-50 Bebyggelsen började nere vid ån
- 1951 Det gamla s.k. fattighuset stod tomt och blev rivet
- 1952 Den 1/1 blev Revinge inte längre egen kommun utan kom jämte Hardeberga att bli Södra Sandby storkommun
- 1952 Fullmäktiges ordförande blev rektor Erik Engquist
- 1953 Byggdes Löjtnantsgården. Östergården jämte den nya affären. Clas Grave hade affären i ungefär 2 år
- 1953-55 Herman Jönsson började bygga på Hedvägen året efter konditor Bergsten. Han inredde en del av nedanvåningen till konditori och kafé. Efter 10 år upphörde affären och det blev bostadshus. Det sista huset i den raden blev en sybehörsaffär.
- 1956 Den 8/2 köpte bröderna Lundgren affären av Clas Grave som hade haft den sedan 1954.
- 1963 Nu började regementet P7 som det nu heter att köpa alla bondgårdarna i Revinge med undantag av Gotthard Jönssons gård. Anledningen var att halva gården ligger i Revinge och halva i Södra Sandby
- 1969 Köpen till regementet var avslutade
- 1967 1/9 började högertrafiken
- 1970 Civilförsvaret började så nätt att bygga
- 1972 Anna Hanssons affär lades ner
- 1973 Bebyggelsen började på nr 16, Prästlönebostället

- 1973 Bestämde att Södra Sandby var för litet som storkommun. Nu kom kommunen att heta Lund.
- 1974 1/1 började Lunds kommun att ta hand om Revinge.
- 1974-75 Ordnade kommunen med vatten och avlopp. Nya gator kom till och blev asfalterade
- 1975 Idrottsplatsen blev färdigbyggd
- 1976 Påbörjades bebyggelsen på gamla bostället med Sprintervägen, Trestegsvägen, Handbolls- och Fotbollsvägen
- 1978 Upphörde Clas Graves affär
- 1985 Byggdes alla de många husen väster om skolan
- 1985 Posten flyttade från hotellet till den nya lokalen
- 1994 Den ovannämnda nya postlokalen upphörde och kom till Löjtnantsgårdens Livs (Ingvars affär)
- 1995 Kyrkan köpte Löjtnantsgården nr 1 som församlingshem

Revinge sockens historia i korthet.

Revinge församling ligger i Torna härad i Malmöhus län. Tills 1468 kallades kyrkbyn för Revinge, allt efter svensk uppslagsbok. När sedan församlingen fick heta Revinge stavades det med fv. Inte förrän vid sekelskiftet 1900 slopade man f. När sedan Södra Skånska Infanteriregementet kom från Tvedöra till Revinge 1888 skilde man på Revingeby och Revingehed men endast ur adressynpunkt. Församlingen var fortfarande Revinge. Vår järnväg Lund - Revinge - Harlösa kom igång 1905, och då blev det poststation på båda platserna.

Jordbruket:

Revinge har varit en rejäl bondby. Går man tillbaks i tiden till mitten av 1700-talet så låg här *16 hemman* i byn, runt eller i närheten av kyrkan. Revinge nr 1 ligger någorlunda på samma plats, ca 300 m väster om kyrkan, nuvarande ägare Allan Jönsson. Låt oss göra en liten rundvandring på den lilla höjden och vi kommer till nr 7 som är Harry Wallins gård. Vi fortsätter runt kyrkan och kommer till nr 11: där är nu ridskola, går upp mot skolgården och är nu söder om byavägen och kommer så småningom till nr 16; Boningshuset ligger på samma plats då som nu - ombyggt 1949 - och familjen Fäldt bor där nu. När vi gått denna runda har vi gått förbi samtliga hemman och i någorlunda rätt nummerordning. Omkring 50 m var det mellan vart hemman.

Vidare fanns i byn en smedja, en vagnmakare, en sadelmakare, en mindre affär och en barnmorska och ett par väderkvarnar. På bondgårdarna bodde de flesta församlingsborna. Böndernas egna familjer jämte två å tre pigor bodde i boningshuset. Tre å fyra drängar behövdes på gården. De ogifta bodde i en kammare i häststallet. Var det gifta arbetsfolk på gården bodde dessa oftast i arbetsbostäder. På gaveländan av boningshuset var oftast inrett två rum och kök avsett för den forne ägaren. Oftast gick gårdarna i arv från far till son. En sådan bostad kallades för undantag. Förutom bostad skulle den gamle ägaren ha några liter söt mjölk och många gånger även lite ved. Under sådana förhållanden var oftast priset på gården lågt.

När nu bebyggelsen var i byn, vad bestod då all övrig mark av? Jo, omkring 1000 skiften. Till varje hemman hörde omkring 70 - 80 skiften. De var långa och smala och låg som ett pusselspel i hela församlingen. Att denna jordreform var både arbetsam och dåligt lönsam är lätt att inse när skörden gav omkring trefalt. Även för lantmätaren var det svårt med dessa många jordlotter. Vår överlantmätare Jakob Faggot begärde av riksdagen att skiftena skulle bli mångfalt större. År 1757 bestämde riksdagen att inget hemman i vårt land fick ha

mer än 9 skiften. En mycket omfattande reform, men tack vare duktiga kommunalmän, skiftesgodemän var reformen klar i Revinge 1865. Byggnaderna kom fortfarande att ligga på samma plats.

Ingenting förändrades med Revinge jordbruk förrän 1826. Då sprängdes byn.

Hur gick det till ? En lantmätare och några opartiska skiftesgodemän kom till byn. Sedan lantmätaren mätt upp samtliga skiften skulle bondgårdarna utflyttas. Eftersom nr 1 låg längst åt väster fick detta sitt skifte åt väster och byggnaderna fick ligga kvar. Samma förhållande var det med nr 11 åt öster och 7 och 16 åt söder. Av nr 2 blev två hemman. Nr 3 och 10 slogs tillsammans och blev Östra Bostället. Nr 4 och 6 slogs tillsammans och blev Västra Bostället. Nr 5 blev två hemman. Nr 8 blev två hemman. Nr 9 blev Sjötorp.

Nr 11 blev två hemman. Nr 12 blev Haga. Nr 13 blev Fredrikslund. Nr 14 blev två hemman, Gamlegård. Nr 15 blev Sommarbo. Nr 16 blev Prästlönebostället.

Vidare fanns **två smedjor**, den gamla byasmedjans (ägare Oscar Ekberg) och en nybyggd längst i norr på Krankesjövägen (ägare Oskar Malmkvist).

Oskar Malmkvist har under sina fyrtio år som smed gjort massor av järngrejer till båtindustrin.

En **väderkvarn** (ägare Birger Gunnarsson). Vid sekelskiftet brann en mindre väderkvarn ner till grunden. Den låg några meter söder om stora vägen, ca 50 m väster om stationshuset. **Två vindmöllor** - en nära Svarta håll, en annan vid gamla vägen mot Skatteberga - hade som uppgift att driva en vattensnäcka för att föra vattnet till ån. Ingen av dem har använts de sista 25 åren.

Någon nämnvärd industri har här inte varit förutom upptagning av torv. På Sjötorp gick det i mycket stor skala från första världskriget och ända tills 1944. Även på Fredrikslund bröts torv men i mindre omfattning. På Sjötorp var som mest 25 man i sysselsättning under fyra månader under året.

P7 börjar utöka övningsområdet redan 1942 genom att köpa östra delen av Revinge. P7 köpte 1966 hela Revinge utom Gotthard nr 8 och själva byn.

Revinge socken omkring 1915

Det är att märka att det verkligt gamla namnet är Revinge. År 1888 när Södra Skåningarna flyttade från Tvedöra till Revinge blev det namnändringar - Revingeby och Revingehed.

Revinge har sedan gamla, gamla tider varit annex med Silvåkra. Prästerna har alltid bott i Silvåkra. Har du intresse att veta vilka och vilka år de har tjänstgjort i Revinge så hänger i kyrkans vapenhus ett "serious pastorum". Vi har varit svenskar sedan 1658 och till den tiden var ingen konst att skriva ner och vidare är allt korrekt. Där står även styvt hundra år in i dansk tid. Årtalen svarar jag inte för, därför skrev jag omkring.

Revinge tillhör Torna och Bara domsaga och fögderi. Torna härads östra länsammandistrikt, Löberöds provinsialläkardistrikt, Löberöds vetrinärdistrikt samt Lunds rullföringsområde n:r 3. Pastoratet är konsistoriellt under Torna kontrakt.

Järnvägen

började 1905. I Revinge fanns två järnvägsstationer:

Revingehed: föreståndare var Anton Olsson och banvakt var Olof Andersson.

Revingeby: föreståndare var N. Ekstrand och banvakt var ? Svensson.

Telefonstationen

Föreståndare var fru Ekstrand och hon hade ett rum på järnvägsstationen.

Omkring 1920 rationaliserades järnvägen, stationsinspektörerna hade ingen större uppgift, de blevo utbytta mot banvakter och telestationen blev flyttad till Hilma Waldemarssons hus som ligger nu på Krankesjövägen, närmare bestämt andra huset norr om gatuköket.

Uttaxeringen var 1915 - kyrkoskatten inberäknad - 4 kr 50 öre.

Ämbetsmän, tjänste- och förtroendemän:

Kyrkovärddar: Per Larson. f.d nämndeman lantbrukare 8-14

Per Hansson, lantbrukare Sjötorp

Organist och klockare: Karl Windén

Folkskollärare: Karl Windén

Småskollärarinna: Boel Larsson

Kommunalordförande: Axel Andersson, Revinge nr 5

Kommunalstämman ordförande: Axel Andersson, Revinge nr 5

Ordförande i brandstodskommittén: Måns Andersson, Revinge 2

Nämndeman: Per Åkesson, Silvåkra

Gode män vid lantmäteriförrättningar:

Per Larsson och Anders Hansson. Båda hade blivit pensionärer och byggt nya hus. Anders Hansson det hus som nu ägs av Harry Westergren och Per Larsson låg intill söder om.

Fjärdingsman och stämningssman, skomakare:

J. Tynell. Hans hus är nu rivet. Det låg mitt emot Hilma Waldemarssons hus.

Auktionister: riksdagsman Johan Jönsson, K.F. Mossberg och J. Tynell.

Barnmorska: Boel Sjöberg

Vaccinatör: Karl Windén

Handlare:

I verkligt gamla tider var endast en affär och den låg på Byavägen 24, den upphörde i och med första världskriget. När järnvägen kom blev det två affärer mot stationen till. J. Månsson startade, sedan såldes affären till Oskar Svensson, Fritz Bergendorf, Jeppsson, Grave. Nästa affär ägdes från början av G. Nilsson, därefter August Leffler, Anna Hansson och därefter gatukök.

På Revingehed ägdes en affär av J. Anderberg.

Hantverkare

Snickare och vagnmakare

Nils Lund, H. Sjöberg, J. Persson och till sist Alfred Lund.

Murare: Oskar Larsson, Gösta Svensson

Smeder:

H. Westergren, Karlsson, Persson, Rosquist, Oskar Ekberg. År 1930 kom Oskar Ekberg till gamla smedjan, men Rosquist fortsatte i handlarens uthus. Sedan kom Oskar Malmkvist som efter några år byggde ny smedja mot ån.

Industrier

Mig veterligen har Revinge endast haft torv - och grusindustrier.

Torv togs upp i mycket stor skala från första världskriget på Sjötorp och Fredrikslund. På Sjötorp, som ägdes av min far, var utan tvivel den största rörelsen. Under båda världskrigen körde man två skift (20 timmar per dygn). Nya maskiner köptes. Rörelsen sysselsatte omkring 20 anställda och varade från först i maj till första september. Då var torven såld. Mindre upptagning var på flera ställen.

Grusindustrin började redan av Lunds stad när järnvägen kom 1905. Grusen var slut i de båda grustagen vid stationen på slutet av 1920-talet. Lunds stad köpte av Nils Månsson en stor grusbacke väster om Svarta håll. Här togs upp mycken grus tills järnvägen upphörde 1939.

Jordegendomar:

Revinge 1: 249/768 mantal, 30.000 kr, ägare: Hans Nilsson

Revinge 2: 5/16 mantal, 35.000 kr, ägare: Måns Andersson

Revinge 2: 5/19 mantal, 30.000 kr, ägare: Hans Larsson, Klinta

Revinge 3 och 10: 9/32 + 9/32 mantal, 40.000 kr, Östra militärbostället där överstelöjtnant Sigvard Andersson bor nu

Revinge 4 och 6, 3 och 10: 7/8 och 12/68 mantal, militärbostället, arr. Hans Persson

Revinge 5: 5/16 mantal, ägare Axel Andersson, Svarta håll

Revinge 5: 3/16 mantal, 30.000, ägare Jöns Johansson, Svarta håll

Revinge 7: 100/768 mantal, 15.000, ägare riksdagsman Johan Jöns-son (Wallins)

Revinge 7: 16/768 mantal, 10.000 kr, ägare Nils Persson (Krooks)

Revinge 8: 3/16 mantal, 30.000 kr, ägare Kerstin Andersson

Revinge 9: 9/20 mantal, 42.000 kr, ägare Per Hansson, sålt 1917 till Hans Persson

Revinge 11: 508/1600 mantal, 32.000, ägare Jöns Hansson (bror till Per Hansson) Ellagård

Revinge 11: 74/320 mantal, 25.000 kr, Nils Olsson, vid Räddnings-skolan

Revinge 12: 1/8 mantal, 20.000 kr, ägare Hans Persson, Haga

Revinge 13: 1/4 mantal, 34.000 kr, ägare Per Andersson, Fredriks-lund

Revinge 14 och 8: 30/160 och 3/16 mantal, 65.000 kr, ägare Per Isaksson. (Nr 8 är nu hundskola, nr 14 hette Gamlegård, rivet, låg 300 m öster om nr 8.

Revinge 15: 3/8 mantal, 30.000 kr, ägare Per Persson, Sommarbo

Revinge nr 16: 1/4 mantal, 20.000 kr, prästlöneboställe, arr. Nils Olsson

Lägenheter

Nr 7:	3.000:-	kyrkovaktm Nils Viberg (Svea Svensson bor där)
Nr 7	5.500:-	handlare J. Månsson (Graves affär)
Nr 7	3.000:-	lantbrukare Nils Nilsson (vet ej)
Nr 10	12.000:-	löjtnant E Asp, Lottagården Revingehed
Nr 10	4.000:-	fru F. Andersson, Revingehed
Nr 10	4.500:	skräddare Anders Carlsson, Revingehed
Nr 10	3.000:-	löjtnant E. Vasall, Revingehed
Nr 10	5.500:-	bagare J. Dalgrens sterbhus, Revingehed
Nr 11	5.000:-	löjtnant P. Ridderstad (mitt emot Tallbacken)

Nr 11	3.500:-	snickare Hans Sjöberg (väster om hotellet)
Nr 11	3.000:-	snickare Olof Andersson (i hålan mot regimentet)
Nr 11	18.000:-	hotellägare fru E. Ahlberg (Hilma Waldemarsons mor)
Nr 11	5.100:-	handlare Gottfrid Nilsson (gatukök i dag)
Nr 11	3.000:-	skomakare Tynell (rivet, låg mitt emot Hilma Walldemarsson)
Nr 11	3.000:-	skräddare J. Larsson (intill Furunäs)
Nr 11	5.500:-	f. lantbrukare Anders Hansson (Harry Westergrens hus)
Nr 11	5.500:-	f. lantbrukare Per Larsson (intill söder om "-)

Hela socknens folkmängd var 539 personer.

Taxeringsvärde å jordbruksfastighet var 707.000:-

Taxeringsvärde av annan fastighet var 225.000:-

Kyrkvaktmästare:

På slutet av 1800-talet hade Revinge ingen kyrkovaktmästare, endast ringare. År 1897 revs den gamla skolan, kyrkogården blev dubbelt så stor och då började man med vaktmästare.

Enligt vad forna kyrkvaktmästaren Edgard Westergren berättat för mej var att i Revinge var ingen kyrkvaktmästare förrän mot slutet av 1800-talet. Tidigare var det ringare. Den siste ringaren hette Jöns Jönsson. Hans årslön var 25 kronor. Hans uppgift var endast att ringa vid gudstjänsterna, men även vara behjälplig vid begravningar och bröllop. För de två sistnämnda tjänsterna skulle anhöriga frivilligt betala 1 kr eller däromkring.

Vem skötte kyrkogården? Antingen anhöriga eller vanligast var att man lejde bort till någon annan. *Vem grävde gravarna till de döde?* Även detta fick de anhöriga ordna. Jag pratade i unga år med en gammal man (Lars Olsson, murarmästare Oskar Larssons far) om just grävningen av gravar. Han berättade bland annat att när han grävde graven närmast kyrkan kom han inte ner 1 m 80 cm som är det bestämda måttet. Anledningen var att vattnet kom. Lars Olsson var mycket händig och var församlingens hjälpreda.

Kyrkogården var före 1897 mycket liten. Bredden åt norr var noga 20 meter. Närmast kyrkan var en 3 meter bred väg till skolan. Omkring 1930 blev kyrkogården utökad med 8 till 10 meter åt norr. Åt öster var bredden mindre än åt norr. Gamla skolan har legat där de två vita gravräcken är. Åt söder räckte kyrkogården så långt där gravplatser är idag. I den lilla triangel som idag är gräs låg längs vägen 2 hus. Det borte var fattighuset.

Kyrkvaktmästare under min tid:

Vagnmakare Nils Lundh från tidigt 1900-tal till någon gång på 1910-talet.

Nils Viberg efterträdde Lundh. Han slutade 1933.

Nyåret 1934 började Edgard Westergren och hade tjänsten i nära 30 år. Han började med den blygsamma lönen med 400 kr om året. Edgard började hos min far och var årsanställd lantarbetare från 1908 ända till 1944. Sedan han blev kyrkvaktmästare var det endast 3 till 4 dagar i veckan han arbetade hos min far. Eftersom Edgard var mycket händig föreslog jag kyrkorådet att lönen skulle höjas med ett visst belopp. För detta arvode skulle han utföra små reparationer. "Allmänningen" den största skamfläcken på kyrkogården skulle hyggas två gånger om året med lie. Vi hjälptes åt och grävde och fick stil på den 1943. Samma år hjälptes vi åt och med häst drog upp en alldeles förväxt hagtornshäck åt öster.

Omkring 1960 lämnade Edgard och hans fru Kerstin tjänsten.

Åke Olofsson fortsatte endast i några år. Han fick bättre tjänst i Dalby.

Harry Westergren övertog tjänsten tills lite in på 1980-talet.

Lars Åke Henriksson tjänstgjorde här i 7 à 8 år. Han fick sedan tjänsten i Hardeberga.

Tommy Krüger kom sedan och är här fortfarande.

Något om gamla Revinge och dess närhet.

Revinge är en gammal by, därom råder inget tvivel. Låt oss gå tillbaka lite i tiden, t.ex. slutet av 1100-talet. Redan då hjälptes församlingborna åt med hästar att asa stora stenar från åkrar till gamla byn för att bygga en kyrka. Före mitten av 800-talet hade svenskarna ingen religion utan var vildar. Men så kom en fransk apostel - Ansgar - och förklarade katolicismen. Läran spred sig som en löpeld. Folket blev mycket religiösa. Den äldsta stenkyrkan ligger i Dalby, färdigbyggd 1060.

Sedan började den danske kungen Knut den Helige 1085 att ordna om en **domkyrka i Lund**. Invigningen blev inte förrän 1145. Församlingborna i Skåne fick hjälpas åt att köra eller med hästar forsla sten från Höörs-trakten och till Lund, troligast utan ersättning. Men nog kostade att bygga denna stora byggnad. Kungen tog då ett femtiotal gårdar i Staffanstorp och Möllebergatrakten och som blev domkyrkans egendom, men inte nog med detta, utan efter vad jag läst tog han fyra gårdar på Själland. Detta retade danskarna, för visserligen hörde Skåne, Blekinge, Halland och Bohuslän till Danmark, men de ansåg att de hade inte med Lunds domkyrka att göra. De danska bönderna jagade kungen. Han flydde men bönderna efter. Till Fyen kom bönderna och fick tag i honom. Han blev mördad år 1086. Andra människor fick ta hand om byggandet.

Vi fortsätter nu på **Revinge kyrka**. Som tidigare nämnts började församlingborna redan på slutet av 1100-talet att bygga, men kyrkan blev inte färdig och invigd förrän en god bit in på 1200-talet. Vem har byggt kyrkan? Jag frågade en gång en mycket kunnig man om detta. Det är nog Mårten kyrkbyggare, för han var den skickligaste på den tiden att bygga kyrkor. Jag fick tag i en bok om just Mårten kyrkbyggare och vad han byggt. Många kyrkor var det i vår närhet, men Revinge var inte nämnt. Men eftersom han har byggt i närheten gör vi ett löst antagande att han har rådfrågats om detta svåra arbete.

Byggde man hela kyrkan på en gång? Nej. Kor och mittskepp var det första. Torn blev inte vanligt förrän långt in på 1300-talet. År 1536 var reformationen i Danmark (vi voro danskar till 1658). Den ena söndagen predikade prästen den katolska läran, nästa söndag den protestantiska. Här var nog lite kiv bland alla. De gamla katolikerna ville inte släppa sin tro.

Omkring 1600-talets början byggdes vapenhus i vårt land. Jag ställde frågan på ett stiftsting varför det hette vapenhus. Prästerna var eniga om att till en början förvarade man vapen där. Men när vi kom till varför man hade vapen med sig till kyrkan, då gick meningarna

isär. Norrlänningarna påstodo att det hette vapenhus även däruppe. Namnet talar sitt språk.

I Revinge har **predikstol** och orgel kommit till långt efter reformationen. Predikstolen blev i viss mån övermålad på 1870-talet med en brun ful färg. Konservator Svensson från Göteborg lutade bort den fula färgen på 1950-talet och fick fram de gamla färgerna. Revinge syförening bekostade detta fina arbete.

År 1949 gjordes en stor **renovering**. De gamla järnfönstren byttes ut mot mindre mycket vackra ekfönster. Nya golv och bänkar, eluppvärmning, altrarringen omklädd; allt detta gick endast till 25.000:- All målning gick på 3.000:- Några år efter reparationen inköptes en ny dansk orgel för omkring 20.000:- Den var av mindre god kvalité.

I början på 1990-talet gjordes en **stor reparation**. Den gamla orgeln byttes ut mot en mycket dyrbar sådan. Orgeln blev flyttad ner i kyrkan. All målning som var uppslitet gjordes om i fina färger. En stor del av kostnaden gick till undersökningar om där fanns gamla målningar i taket. En mindre bild fanns i valvet. Det som gläder mej mest av den dyra reparationen är att västra sidan av tornet håller färgen så fint. Den har allt vad jag vet varit grådaskig.

Den stora förändringen i Revinge från 1750 mot nuet.

Hur såg Revinge ut vid mitten av 1700-talet?

Enligt min karta från 1765 så hade Revinge **16 st lite större hemman**. Domänverket ägde 4 st, kyrkan ett och de elva var självägande bönder. Samtliga hemman låg på ett mycket litet område runt kyrkan. Tag mössa och överrock på dig så går vi en liten runda:

Vi börjar på **nr:1**. Här bor idag Allan och Thyra. Vi går österut, följer den lilla höjden och kommer till **nr 7**. (Gården norr om kyrkan). Mellan dessa båda ligger **nr: 2,3,4,5 och 6**. Från nr: 7 gör vi en avstickare till kyrkans parkering. Där ligger **nr: 8**. Vi fortsätter från nr: 7 och går runt kyrkan. **N:r 9** ligger i närheten, där bor Karin Johansson. **N:r 10** ligger lite söder om, **n:r 11** över vägen - idag är där barndaghem. Vi har nu gått runt kyrkan och går tillbaka västerut mot nuvarande skolgården och byavägen. Där låg både **n:r 12, 13,14. och 15**. Längst bort låg prästlönebostället, **n:r 16**. I ett nybyggt bostadshus (1948) bor idag familjen Fäldt.

Det gick ganska snabbt att ge gårdarna en liten blick, så du har väl ork över att titta på andra yrkesfolk. Vi börjar i den gamla **byasmedjan**. Där stod mästare själv och värmdes järn, gesällen hamrade på städet, läropojken drog bälgen. För ett tjugotal år sedan är smedjan rivet, nya byggnader uppbyggda. Bojan Ekberg har sin frisérsalong där smedjan en gång varit.

Nästa hållplats var hos **vagnmakaren**. Under en del av 1800-talet hette han Nils Lundh. Men när vårt sekel var ungt byggde Hans Sjöberg en ny verkstad vid hotellet.

Mitt i gamla byn låg den gamla **butiken**. Huset är kvar än idag, renoverat men har de gamla lerväggarna kvar sedan mycket tidigt 1800-tal. Nuvarande ägaren är fru Ekelin. Affären upphörde 1918. Själv har jag handlat lite karameller där många gånger. Lite minne har jag av den mycket enkla butiken som endast bestod av rummet åt öster. På disken stod en våg med två plattor, givetvis varan på den ena och små vikter på den andra plattan. Vidare var på disken en grej med tre pappersrullar i olika storlekar. Till mina karameller tog hon då den lilla rullen och gjorde en strut. De blevo inte vägda, allt blev på "måfå", troligast lite efter hur man uppförde sig. Det som väckte uppmärksamhet var att där var en spis och en låda med torv och pinnar. Vid den norra sidan var lådor som gick att dra ut. I dessa lådor var mjöl, gryn, stärkelse, utländska kryddor. Kaffet var i säckar och kaffekvarnen har jag glömt. Den stod längst ute på disken. Salt sill var en stor vara för lanthandlaren, men dessa kuttingar förvara-

des i uthuset. Nu undrar du säkert varför jag inte nämnt sådana dagligvaror som mjölk, kött, fläsk och potatis. Det man inte själv hade hemma i "kökshaven", det köpte man hos bönderna.

Av de styvt 300 invånarna i församlingen bodde $\frac{3}{4}$ i bondgårdarna. Vi räknar bondens familj: man + fru + 4 barn = 6, 2 st hårt arbetande tjänsteflickor + 3 st ogifta manliga drängar. Då är vi uppe i 11 st. Sen var det så i gamla tider att gårdar såldes ofta till barn. Gården såldes billigt, men i köpet ingick att föräldrarna skulle utan kostnad få bo på ett undantag till "döadag". Undantaget bestod oftast av 1 rum och kök, som oftast låg på en gavel. I undantaget ingick även att föräldrarna skulle gratis få mjölk, potatis, men även lite slaktemat. Bönderna slaktade minst 3 gånger om året. Andra i byn köpte ofta en gris till jul och slaktade.

I byn måste enligt kung Karl den XI:s härordning finnas ett **militärtorp** åt en indelt soldat. Torpet är kvar än idag med de gamla lervägarna sedan 1700-talet, men idag fint moderniserat med vit mexitegel.

Utanför den gamla bebyggelsen sen 1700-talet låg 2 stycken **vädervarnar**. Den äldste troligast en enkel vädermölla, låg 50 meter lite sydost om den senare tillkomna järnvägsstationen. Den brann upp vid 1900-talet. Den prydliga holländaren som jag gissar på är sen tidigt 1800-tal, pryder sin plats.

När nu endast det bebyggda området var en ringa del av församlingen vad var då på allt det andra. Ja, där var massor av åkerskiften som bönderna ägde. Till varje bondgård kunde mycket väl höra både 60 och ända upp till 70 sådana skiften som var på ett par tunnland stycket. I gamla tider levde församlingsborna på vår landsbygd av jordbruk och boskapsskötsel, i viss mån av jakt och fiske. I livsförsörjningen var det svårast med det dagliga brödet. Inte konstigt för före mitten av 1700-talet blev det endast 2 till 3 falt på jorden. I våra dagar är detta makalöst dåligt.

Var är felet? Jo, felen är många. De två sista har jag redan nämnt. När gårdarna låg i byn hade bönderna långt till sin jord, för det andra var ett stort fel att bönderna skulle ha så många småbitar. Den jord som låg långt från byn, blev aldrig odlad utan istället en gräsvall. Dåliga redskap var en stor orsak till dålig skörd. Först 1811 började Georg Stjärnswärd på Engeltofta i nordvästra Skåne att göra plogar. Före den tiden bökade man i jorden med årder. Carl Georg Stjärnswärd var en föregångare när det gäller lantbruksmaskiner. Det är nästan alltid så att ekonomiskt är det svårt för uppfinnaren. Den som räddade och hjälpte Carl Georg Stjärnswärd 1819 var självaste kungen Karl XIV Johan.

Den stora förändringen på vår landsbygd

1757 skrev överlantmätare Jakob Faggot till vår dåvarande regering att det fanns ingen möjlighet att driva lantmäteriörelse om bönderna skulle ha så många enheter. Vem regerade på den tiden? Jo, vi var då mitt inne i den 53-åriga frihetstiden då landet styrdes av adel, präster, borgare och bönder. Omgående kom en lag som lydde att inget hemman i vårt land fick ha mer än högst nio skiften. De fick byta jord bäst de kunde, men byggnaderna fick vara kvar i byn. Den som bröt mot lagen tog länsmannen hand om och han åkte in i fängelse ("vatten och bröd"). Allt ordnade sig. Bönderna fick mer än dubbel på jorden. Med andra ord, jorden blev mycket bättre skött och mindre arbetskraft behöves. Nu började så nätt industrin.

Nästa framsteg på rationaliseringen var **1785** då det första hemmanet blev skiftat från storskifte till **enskifte**. Ett stort sammanhängande fält och hemmanet var ett gods i Skurups församling som hette Svaneholm. Den som ägde Svaneholm till 1782 var familjen Coyet. Eftersom de inte hade några barn skrev de ett testamente och skänkte hela godset till släktingen Rutger Maclean.

Under 1600-talet köpte Sverige många utländska högre militärer. Släkten Maclean kom från Skottland. Rutgers fader var överste, men själv läste han i Lund och blev advokat. Yrket gick inte på den tiden, han fick sadla om och fick gå på det militära, blev så småningom kapten vid Kalmar regemente men var även riksdagsman.

Som tidigare nämnts ärvde han Svaneholm 1782, fick hjälp av lantmätare Wadner att mäta och sätta skälstenar, själv stod för bytesaffärerna. På tre år var allt avklarat på så sätt att till slottet hörde massor av jord som låg i dess närhet, men den jord som låg längre ifrån i småbyarna Sandåkra, Hylteberga, Saritslöv och Önnarp, där fixade han till 73 bondgårdar på 20 till 25 hektar, allt i ett skifte. Han var den störste motståndaren till att byggnaderna lågo i byn. Hans mening var att de gamla kåkarna i byn skulle rivas, nya med lersten och halmtak skulle byggas och ligga centralt på det nya sammanhängande skiftet.

Hur kunde han ordna allt detta? Jo Maclean var inte enbart skärpt i huvudet, han var också fin affärsman. Bytte han till sig 6 hektar av en bonde gav han honom 7 hektar tillbaka. Vad gjorde detta när halva Skurup hörde till Svaneholm.

I 18 år låg hans verk på is. Inga bönder följde hans kloka idé, fast tusen och åter tusen bönder kom i häst och vagn ner och skulle se på hans jordbruk. När de åkte dit trodde ingen att en advokat kapten eller riksdagsman kunde sköta jord. De blev nu besvikna. Svaneholm

sköttes som ett mönsterbruk. Maclean var mycket jordbruksintresserad, men hade inte medel att köpa något större bruk. Under åren skaffade han sig ett stort bibliotek, mycken lantbrukslitteratur. Den var tysk, engelsk eller dansk. Maclean kunde samtliga språk.

Nu var det inte enbart bönder som kom och ville se Macleans verk, även riktigt fint folk kom. Självaste landshövdingen Tage Tott och generalguvernören, excellensen Christoffer Toll kom i en flott droska. De ville inte enbart se Macleans verk, utan även resonera med honom hur det hela skulle ordnas för hela vår landsbygd. Nu låg det till så att så höga tjänstemän även satt i riksdagen. År 1803 väckte dessa båda en motion i riksdagen lydande så här: "Eftersom svenska folket nu föder så många barn är det vår stora skyldighet att dessa barn får något att äta, att äta så att de kan leva. Då kräver vi att den svenska jorden skiftas från storskifte till **enskifte**, vidare att byggnaderna flyttas från byn och att sedan placeras centralt på det nya sammanhängande skiftet."

Efter många om och lika många men gick det igenom, men endast för Skåne. Vår dåvarande kung Gustaf IV Adolf stödde motionen, kom med förslaget att om 4 år skulle motionen upp igen. **År 1807** gick den igenom för hela landet. Det tog lång tid innan allt blev ordnat, för vi hade brist på lantmätare. Det var bönderna som var motståndare till enskiftet. Man måste se det hela från deras synvinkel. Större enheter hade ingen emot, men bygga nya hus utan pengar det var de rädda för. De hade hört av deras förfäder att 100 år tidigare hade Karl XI bara i Skåne genom reduktionen tagit 19 gods från adeln och som blev kronans egendom. Skulle de bygga nya hus utan pengar och staten bygga vore de rädda att det blev statens gårdar. Så blev det inte. Allt gick bra, billiga korsvirkeshus byggdes.

Enskiftet i Revinge

I Revinge var enskiftet 1826. En lantmätare och några praktiska skiftesgodemän kommo och mätte upp de 16 hemmanen.

Fyra hemman: 1,7,11 och 16 blevo inte utflyttade utan fick sina skiften i väster, söder och öster.

N:r 2 blev delat till Klinta och gården söder om.

N:r 4 och 6 blev sammanslagna till "bostället".

N:r 5 blev delat till gårdarna vid "Svarta håll".

N:r 8 blev två gårdar längst i väster.

N:r 11 blev delad så att den gamla gården vid räddningsskolan blev kvar under det att den andra hälften blev Ellagård. N:r 3 och 8 slogs samman och blev östra militärbostället på Revingehed.

De andra hemmanen n:r 1 nuvarande Ängslund, n:r 9 Sjötorp , n:r 12 Haga, n:r 13 Fredrikslund och n:r 15 Sommarbo blevo inte delade.

Delningen i andra församlingar var nog likadant som i Revinge. Till en början var hatet stort bland bönderna. De som flyttade ut var re-tade på de fyra som fick stanna kvar. De som nu slapp att flytta skulle hjälpa de andra att bygga. När vreden var stor blev nog hjälpen dålig. Det blev inga bytesaffärer som vid tidigare skiften. När nu bönderna fick dubbelt eller snart tredubbelt på jorden och bara hälften av arbetskraften blev sämjan god igen. Nu var här mat till många barn. Aldrig har där kommit till världen så många barn i vårt land som under 1800-talet. Några exempel: År 1750 var vår befolkning 1.780.000, men år 1900 var vi uppe i över 5.000.000 men utöver den siffran hade 1.000.000 emigrerat till i stort sett USA: Siffran är emellan 1860 och 1910.

Revinge församling 1876 - 1878

Annexförsamling med Silvåkra. Ytinnehåll 1438 har åker och 234 har vatten. Folkmängd 1878 var 212 män och 201 kvinnor = 416 personer. Marken är jämn med knappt medelmåttlig jordmån. Tillgången på torv är riklig. Barrskog finns men av ringa omfattning i östra delen av socknen. Utmed ån är stora mader (ängar). Församlingen äger en fast folkskola med en ordinarie lärare jämte två duktiga lärjungar i de högre klasserna. Dessa elever hjälpte till och undervisade i räkning och skrivning. De kallades för kompositörer. Till skolan hörde vidare ett skolhus jämte ett planteringsland. Skolan låg på den tiden ca 25 m öster om kyrkan. Antalet skolbarn var 1878 inte mindre än 58 st. Läraren hette Nils Nilsson. Hans lön jämte klockararvodet var 783 kr per år jämte arrendet av s k. klockarlyckan. Utgifter för skolan: löner 783 kr, underhåll till lokaler 112 kr, till material 35 kr, övriga utgifter 254 kr.

Församlingens inkomster: hyror, arrenden oc räntor 378 kr, andra inkomna utskylder 689 kr, statsbidrag till skolan 400 kr. övrigt 41kr. Utgifter: Kyrkliga ändamål 162 kr, för folkskolan 626 kr, för fattighvården 159 kr, för varjehanda ändamål 249:-

Duktiga hantverkare i Revinge

Smeder

Den siste byasmedjan var nog ett par hundra år. Troligast har där legat smedjor tidigare på samma plats. Den äldste ägaren jag har hört talas om var smedmästare Hans Westergren. Kan tänkas att han övertog smedjan vid tidigt 1880-tal och lämnade den 1910 endast 51 år gammal

Under 1910-talet bytte smedjan ägare flera gånger. Någon gång på 1920-talet köpte snickaren Oskar Vitus Andersson smedjan men arrenderade ut den till smeder. Han byggde själv den höga villan väster om ridskolan.

Oskar Ekberg köpte smedjan 1928 och stannade där till 1961. Sonen Otto köpte allt, rev smedjan. Bilverkstad var det till 1965. Otto blev sjuk. Bilverkstaden utarrenderas. Roskvist satte upp en ny smedja i handlare Begendorffs uthus. Till mitten av 1940-talet höll Roskvist på. Senare delen av 1940-talet byggde Oskar Malmkvist ny smedja närmare Kävlingeån. Det går bra än. Sonen Jan har övertagit den.

Skräddare

Broms, anställd vid I. 25 Revingehed bodde i gamla byn (andra huset norr om vägen intill soldattorpet). Regimentet förflyttades till Ystad 1927.

Emma Lundquist, anställd vid regimentet bodde vid Sandslättshuset (3 hur vid Krankesjöns nordöstra hörn)

Nils Jönsson, anställd vid regimentet (Herman Jönssons far).

Sven Andersson sydde och reparerade kläder till byns folk. Han bodde lite söder om smedjan. Sven var på den tiden Revinges trognaste kyrkobesökare.

Sömmerskor

Hanna Lundvall sydde från morgonen till kväll till församlingsbor. Hon gick även kring i bondgårdare och regementsbefälens fruar och barn och sydde dagen lång. Detta var från mycket tidigt 1910-tal till början på 1950-talet. När hon var ute hos folk och sydde tog hon 3 kr om dagen jämte maten.

Astrid Åkesson sydde men i mindre skala. Hon bodde i vitt tegelhus nära handlare Grave.

Hellen Larsson , under hennes verksamhetstid bodde på Åkervägen. Hon lever än och bor rätt nära skolan.

Snickare

Olof Andersson, byggmästare hade 2 à 3 anställda. Han har på sin tid byggt många nya villor, lador och stallar både i Revinge och byarna i närheten. Han byggde oftast tillsammans med murarmästaren Oskar Larsson. Detta var mellan 1915 och 1950.

Nils Lundh bodde i torpet 75 meter väster om nr 7 (rikdagsmannastället). Nils Lundh gjorde hjul och dylikt till vagnar, även fönster och mindre reparationer.

Sonen Alfred fortsatte i faderns yrke men han åkte även runt och reparerade.

Malte Larsson anställd på Tvedöra snickerifabrik. Han har byggt sitt egna hus på Åkervägen som sonen Kunos, lite öster om hans eget.

Ture Westergren, möbelsnickare men även byggt sitt eget hus på byvägen (folkskolärare ? bor där nu)

Målare

Lennart Andersson (numera Ruthagen) började efter skoltiden som målarlärling i Dalby. Egen företagare blev han 1948,. Året innan byggde han samma villa som han nu bor i. Han hade stort förtroende i sitt yrke, inte enbart i Revinge utan även i grannförsamlingarna. Han drev rörelsen ända till 1987. Han hade nog i tankarna när han byggde villan att ha lite affärsrörelse med färger.

Murare

Oskar Larsson, murarmästare, nämnd tidigare i samband med byggmästare Olof Andersson. Båda hade humana priser och gjorde förstklassigt arbete. Även Oskar Larsson hade några anställda, bl.a.

Gösta Svensson som var duktig murare. Han bodde under sina sista år på Byvägen.

Nils Persson anlätades att göra reparationer mellan 1880 och 1915. Sedan tog sonen

Per Nilsson tog vid och gjorde i stort sett samma som hans far sysslat med. Barndomshemmet var på den tiden det lilla huset mellan gamla affären och gamla byasmedjan.

Skomakare

Otto Lundberg hade egen liten verkstad. Han gjorde tofflor, träskor men även halvslulade skor m.m. Sonens Nils var fördräng hos min far på bostället mellan åren 1910 och 1948. För hans goda gärning fick han guldmedaljen andra storleken för långvarig och trogen tjänst.

Gottfrid Lundvall, skomakare vid regementet från omkring 1910 till 1927. Södra Skånska Infanteriregementet drogs till Ystad. Efter ett par års ledighet kom Lundvall tillbaka till regementet i Ystad.

Sadelmakare

Under min tid drog sadelmakarna omkring i bondgårdarna och lagade selar och remtyg. --- Nilsson började på sent 1800-tal och var med till sent 1920-tal.

Bertil Månsson fortsatte efter Nilsson till 1950-talet. Båda var ogifta.

Herman Jönsson lärde yrket i Malmö. Han blev tapetserare, klädde även om möbler och annat fint. År 1940 anställde regementet på Revinge honom till pensioneringen. Sedan blev hans goda kunnande att klä fina möbler vid känt. Han hade fullt att göra i 15 år.

Handel

I Revinge liksom i hela landet betalades varorna i gamla, gamla tider genom byteshandel. Olof Skötkonung var den förste som lät trycka silverpenningar. Detta var år 995; i år 1000 -årsminnet. Bronspenningar kom lite senare

Den första handelsboden

Om vi går över till nyare tid så låg den första handelsboden i Revinge mitt i gamla byn, närmare bestämt samma hus som fru Ekelin bor i idag, men det är liksom alla de andra gamla husen helt moderniserat. De gamla lerväggarna sedan tidigt 1800-tal är kvar. Enligt gamla revingebor skulle här varit affärsrörelse hela tiden, kanske ändå tidigare. Endast den östra halvan av huset var affär. I den andra halvan bodde familjen. Ett stort uthus fanns. Det är att märka att allt vi kallar för dagligvaror som mjölk, grädde, kött, bröd är inte i affären, utan det köptes hos bönderna och allt vad grönsaker heter odlade var och en i sin köksträdgård.

Ekberg hade affären i över 30 år. Den upphörde 1918.

Ytterligare affärer

När järnvägen Lund - Revinge - Harlösa kom till 1905 kom nya byn till med två affärer och järnvägshotellet.

Affären väster om hotellet var liksom i en källare. Månsson var första ägaren från omkring 1907-1920 . Axelsson efterträdde Månsson till 1926.

Oskar Svensson ägde affären i tre, högst fyra år. År 1930 var vi inne i vårt lands största ekonomiska kris. Här fanns knappast pengar bland folk. Oskar sålde men blev Revinge trogen till sin död på 1970-talet. Efter affärsöverlåtelsen blev Oskar Svensson affärsman i maskinbranschen med såväl nya lantbruksmaskiner som gamla utbytesmaskiner. Mycket duktig affärsman. Han hade ingen lokal, kontoret på fickan. Han byggde villan på Kranskesjövägen. (Thomas Beckvid bor där idag)

Fritz Bergendoff hade affären under 1930-talet.

Sigvard Jeppson hade affären tills senare halvan av 1940-talet. Då kom Claus Grave. Han drev rörelsen till sin pensionering. Han byggde mjölkbutik 1952. Det blev dålig affär, för efter någon tid kom mjölkkartongen.

Affären öster om hotellet kom till i samband med järnvägen. Familjen Nilsson drev inte enbart livsmedelsaffär utan hade även lite sybehör. Under första världskriget övertog fanjunkare August Leffler affären. Han handlade inte med sybehör men förutom livsmedel

sålde han bensin och lysfotogen. En bit in på 1930-talet köpte Anna Hansson affären. Hennes man Nils hade under en del år taxirörelse. Anna drev affären till pensioneringen. Fastigheten såldes till Karl Olsson från Södra Sandby. Hans dotter satte upp ett gatukök.

Revinge färg- och kemikalieaffär.

Den 1 april 1957 blev det verklighet och då öppnades Revinge färg- och kemikalieaffär. Det var Lannarts hustru Greta som skötte rörelsen. Affären gick bra och var en tillgång för församlingen. År 1969 hade P 7 köpt gårdarna i Revinge och Silvåkra, bönderna och deras anställda flyttade härifrån. Handeln blev sämre. Affären upphörde 1969.

Spannmålshandlare m.m.

Några år efter sekelskiftet 1900 började Hans Jönsson driva spannmålshandel med kol, koks m.m. Magasinet låg mitt emot skolan, men på den andra sidan vägen. Bostaden låg intill kyrkogården. På 1930-talet gick Hans Jönsson i pension och då upphörde rörelsen. Magasinet flyttades bort till nr 11. Hans Jönsson var inte gift utan hade allt vad jag vet fröken Nanzy Nilsson som hushållerska. Eftersom Hans Jönsson dog omkring 1940 blev Nanzy ensam i nära 30 år. Hon gick i kyrkan varje söndag. Hon testamenterade huset till Revinge kyrka.

Revinges kommunikationer.

Fortskaffningsmedel

Ända till mitten av 1850-talet hade människor i hela vårt land inga andra möjligheter att förflytta sig på landbacken utan antingen gå eller med vår käre vän hästens hjälp. Bönderna hade **hästar**. Deras många anställda fick låna hästarna om de skulle till begravning eller annat högtidligt. Men andra människor fick de tvunget gå? Nej här var ordnat så gästgivaregårdarna skulle ha ett eller två par hästar. Vår närmaste gästgivaregård var Dalby. Dit anmälde vi oss i god tid. Ungefär 3 till 4 mil eller till en ny gästgivaregård körde man. Priset var i daler eller till sist i kronor per mil. Märk väl är skjutsstallet i Dalby än i dag kvar.

Nästa steg framåt var **cykeln**. De första både den man sparkade sig fram och den med ett stort och litet hjul var båda modellerna ganska livsfarliga. De gamla jag frågat tror att de ej fanns här men väl i S Sandby och Flyinge. Den cykel som ä någorlunda lik den vi har nu kom inte hit förrän på 1880-talet.

Järnvägen blev invigd 1905. Det var Lund stad som byggde och ägde järnvägen. Den lades ner den **31 maj 1939**. Den gick med förlust hela tiden.

Den första **bilen** kom till Revinge lite efter första världskriget. Vem ägde den första bilen i byn? Lantbrukare Nils Hansson hade en öppen T-Ford med sig när han kom till Revinge 1926. Här har nog varit någon bil lite tidigare. Den förste bensinförsäljaren var fanjunkare och handlare August Leffler (samma affär som Anna Hansson hade senare). Revinges förste taxiägare var handlaren Nils Hansson; hustrun Anna skötte affären. Det var i början på 1930-talet ovannämnde Leffler sålde affären. Siste taxiägaren var Kalle Karlson. Taxi upphörde på slutet av 1940-talet.

Telefonen i Revinge

Jag misstänker att vi inte hade telefonstation i Revinge förrän järnvägsstationen blev byggd 1904 -1905. Stationsinspektör Ekstrands fru skötte stationen vid mycket tidigt 1920-tal . Flera stationsinspektörer drogs in. Telefonstationen flyttades till Hilma Waldemarssons hus (andra huset från nuvarande gatukök). I samma hus och på samma plats stod den till sammanslagningen. Samuelsson var den siste föreståndaren.

Posten i Revinge

Gamla Revingebor har berättat för mig. Järnvägarna har i stort sett ombesörjt posten. Ystad - Eslövs järnväg lär ha kommit till redan på slutet av 1870-talet. Vår närmaste järnvägsstation var då Löberöd. Kan tänkas att bönderna skiftades om att med häst och vagn hämtade postsäcken där. Säcken kom troligast till affären i gamla byn. Hur blev den sedan utdelad? Troligast på följande sätt: när folket gick och handlade, skolbarn hämtade den eller grannar hämtade till varandra.

Några år senare blev Dalby järnvägsstation. Torna Hällestad hämtade posten i Dalby till såväl deras församlingsbor men även Revingebornas. Den som berättat detta för mig trodde det var i en handelsbod vi hämtade den ända till 1905, då Lund - Revinge - Harlösa blev invigd. På järnvägsstationen blev den sorterad. På järnvägsstationen var posten i 60 - 70 år. Lokalen blev till sist för liten och blev flyttad till hotellet. Efter några år slog man till, byggde flera gånger för stor och för dyr lokal. 1993 blev det till att krypa in i ett litet rum i affären.

Den förste som bar ut posten i Revinge vet jag ej. Hans Svensson gick till fots under 1910- och 1920-talen. Han avgick av åldersskäl så tänkas kan att han började redan 1905. Hans Svensson bodde i ett litet hus snett över vägen vid Allan Jönssons allé. Axel Westerlund har byggt om huset.

Efter Hans Svensson blev det Per Karlsson som övertog postiljonsposten. Rundan blev nu lite förlängd eftersom han åkte cykel. I omkring 25 år skötte Per Karlsson plikttroget sin tjänst. Även han bodde i gamla byn närmare bestämt där Karl Ekberg bor idag.

Efter Per Karlsson kom förre mjölnaren Carl Billkvist. Han åkte först cykel, senare moped. Efter ungefär 10 år blev posten omorganiserad, kom från S Sandby och bilburen. Carl Billkvist blev sedan kyrkvaktmästare i Frosta Hammarlunda.

Dessa tre postiljoner vi haft i Revinge har varit mycket plikttrogna, ärliga och punktliga. I gamla tider när vägarna var dåliga och snön kom i decimeter körde bönderna postmannen i släde så att allt blev ordnat.

Hotellet

Troligast byggdes hotellet vid tidigt 1900-tal. Den förste källarmästaren hette Anders Ahlberg, hustrun hette Edna. De var duktiga. Rörelsen gick ganska bra. Dottern Hilma (gift Waldermarsson) har berättat för mig att föräldrarna hade lite liknande rörelse på Revingehed. Ahlberg dog redan 1912. Hustrun avvecklade rörelsen, byggde ett hus som telefonstationen fick nedanvåningen i och hon själv bodde på andra våningen.

Nästa källarmästare hette Dahl. Rörelsen gick lite sämre, mycket därför att vid regementet blev inte mindre än tre kaféer på mycket kort tid.

Omkring 1920 kom familjen Axel Swärd och köpte hotellet. I tjugofem år skötte fru Hanna matlagningen. Hon miste sin man vid tidigt 1930-tal. Att rörelsen gick ganska bra berodde mycket på att Axel Swärd ordnade med allmän dans i ett större uthus. Efter en del år byggde han en stor fin **danslokal** några meter norr om hotellet.

Högberg tog över efter fru Swärd i slutet av 1940-talet. Restriktionerna blev hårdare, dansen tog slut. Efter fyra eller fem år tröttnade Högberg och sålde hotellet till Gillberg. Denne sålde hotellet efter två år till Loke Nilsson. Jag tror att han var vår siste krögare, men vilket år hotellet upphörde är jag inte riktigt säker på, men gissar tidigt 1960-tal. Den som köpte då var snickaren vid regementet - Gunnar Dalgren. Hotellet blev bostadshus, men den östra delen blev postlokal.

Nöjeslivet i Revinge

Om vi går långt tillbaka i 1800-talet så finner vi att ungdomarna i byn hade en mötesplats. Tänk dig 20 meter väster om Gullli och Nils Johanssons hus, nära nuvarande väg låg jordbanan. En sådan fanns nästan alltid i alla byar under 1800-talet. Jorden var så packad, slät och jämn så det gick utmärkt att dansa där. Detta folknöje slutade omkring 1917. Dansen gick oftast efter en kille med dragspel. Kom där ingen speleman, har jag själv hört "Starke Karl" sjunga Kväsarevalsen. Där gick även en 3 meter bred väg eller stig upp till parken, där det är än i dag en mindre öppen plats, Där var i gamla tider både bord och bänkar där ungdomar kunde njuta och mellan bladverket se "Thalarekalle".

När sedan vid sekelskiftet cykeln blev mera vanlig åkte man till tivoli. Närmast var Hammarlunda på August Lundgrens backe eller Hällestad eller Fågelsångs tivoli. Många firade midsommar i Öved. Vid vår, höst och vinter var dansen oftast på logar i bondgårdarna. Här var bättre ordnat än vid jordbanan. Spelmannen kom gärna, för alltid gick där någon med en hatt och ville ha lite spelpengar av pågarna.

Elektriciteten i Revinge

Troligtvis var det 1926 som Revinge och Frosta Hammarlundabor kom överens om att bilda en energiförening. Hur som helst blev den färdigbyggd och igång 1927. Den hette Revinge och Frosta Hammarlunda energiförening u.p.a. Den omfattade endast byn i Revinge och nästan samma i Hammarlunda. Det var ytterområden och bondgårdarna som fick vänta till 1935.

Brandkåren i Revinge

På 1910-talet minns jag att på skolgården i hörnet nere vid vägen stod ett gammalt spruthus. Sprutan drogs med hästar och pumpades med handkraft. Allt var mycket bristfälligt. Åren 1940-41 byggdes den nuvarande brandstationen. Den förste brandchefen var Oskar Ekberg. Han började redan 1938 och var brandchef till 1974.

När den nya brandstationen kom till gick Silvåkra med och brandkåren hette Revinge-Silvåkra frivilliga brandkår. En äldre bil inköptes. Bryggare Reinhold Nordgren - vice ordförande i brandkåren - ställde oftast upp med sin lastbil och lastade sprutan på. Strax efter andra världskriget fick brandkåren en fin motorspruta och brandbil. 1965 gick brandkåren upp i Södra Sandby brandkår. Brandstationen blev dock kvar. Men allt skall bli större och större och 1974 blev det Lunds brandkår. Revinges brandkår ville inte Lundaborna ha, utan ville rent av lägga ner den. Detta väckte hårt motstånd. Revingekåren fick likväl bli kvar och fick nu Karl Ekberg som brandchef.

En mycket stor reparation gjordes 1980 då brandstationen blev dubbelt så stor med plats för två bilar. Även höjden ökades så att moderna brandbilar gick in. Moderna maskiner anskaffades.

Sammanfattning:

brandchef 1974	Oskar Ekberg	1938-
brandchef	Karl Ekberg	1974-
vice brandchef 1945	Reinhold Nordgren	1941-
"- son	1945-1948	Nils Hans-
"- 1954	Clas Grave	1948-
"-	Allan Jönsson	

Som helhet vågar jag att skriva att Revinge brandkår är mycket snabb vid alla utryckningar. Jag har inte hört annat än att kåren gjort ett gott jobb vid utförda bränder

Revinge Rytтарförening

År 1927 försvann inte mindre än 2/3 av våra kavalleriregementen. Följden av detta blev att försvaret endast köpte 400 treåriga ridhästar mot tidigare 1200 st. Majoren vid f.d. kronprinsens husarregeramente Arvid Stjernswärd åkte omkring på landsbygden och bildade lantliga rytтарföreningar. Dagstorp och Stävie bildades 1928. Året efter kom Revinge rytтарförening till med Nils Nilsson, Idaröd som ordförande och Malte Persson som vice ordförande. Kassör var Börje Axelsson. Ridinstruktör var fanjunkare Bror Nilsson Hammarlunda.

Övningsplatsen var på Revingehed omkring 400 m väster om regementet men nära vägen. Vi var 10 aktiva ryttere, men nästan lika många som kom enstaka gånger och övade. Vi fick många förfrågningar att rida in unga hästar som försvaret inte köpt. På höstkanten var vi ute och tävlade med andra föreningar. Redan 1930 var inte mindre än 10 lantliga rytтарföreningar enbart i Skåne.

Revingeortens rytтарförenings största framgång var 1934 då vi blev tvåa i avdelningsridning. Tio föreningar tävlade. Utöver detta blev vi etta, tvåa och trea i kvalitetsridning.

Nästa stora framgång var 1935. Ett mycket stort gymnastikläger för skolorungdom var på Revingehed. Avslutningsdagen, en söndag i slutet av juli, passade rytтарföreningen på att anordna en hästutställning med 20 avelston. Vi hade även tävlingar i hoppning, höjdhoppning och till sist ett jaktlopp. I höjdhoppning hamnade den bäste på 1.35 cm. Inkomsterna blev inte så mycket för vi fick inte inhägnat området.

Hur fick vi pengar till alla priser? Vi hjälptes åt och red omkring till företag och bönder och tiggde priser. Vi var modiga nog att besöka både Björnstorp och Öveds Kloster. Det blev silverpokaler vi fick men med förbehåll att de skulle vara första pris i jaktloppet och höjdhopp.

Det hette Revinge rytтарförening men allt var inte Revinge. Här var ryttere från Flyinge, S. Sandby, Veberöd och Torna Hällestad. Vi var ute och tävlade från 1929 till 1939. Alla de aktiva rytterna fick en eller flera tennbucklor. Under andra världskriget låg rytтарverksamheten nere. Vid årsmötet 1945 beslöts att träningen skulle flyttas från Revinge till Flyinge. Givetvis byttes namnet ut och föreningen kom att heta Flyingeortens rytтарförening. Alla hinder och mindre kontanter överlämnade vi och önskade dem lycka till i fortsättningen.

Skolan i vårt land och i Revinge

Alla har väl hört talas om riksdagsmannen Nils Månsson i Skumparp, Frenninge. Det var han som på våren 1842 väckte följande motion i riksdagen: *"Jag anser att landsbygdens barn bör lära att läsa skriva och räkna liksom stadsbefolkningens barn, för den skull kräver jag allmän skolplikt"*. Den gick igenom i riksdagen samma år. Vidare bestämdes det att varje församling skulle omgående bygga minst en skola.

Hur var det med kunskaperna på landsbygden före den allmänna skolplikten?

Mycket hängde på den kommunala nämnden. Det var till att avlöna någon som kunde läsa, skriva och räkna lite. Många gånger var det en indelt soldat som hade ett soldattorp. Undervisningen var i bondgårdarnas största vardagsrum i dagligt tal kallas "folkastnan". Allt var frivilligt, föräldrar hade barn med sig. När stugan blev full fick de som varit där längst gå hem. Gårdarna skiftades om att taga emot de studerande

Allmän skolplikt i Revinge

Den allmänna skolplikten började i Revinge vid mitten av 1840-talet. Skolan låg då där som nu är kyrkogård, närmare bestämt där Liljerots och Dalgrens gravplatser nu är. Alla sju klasserna fick en man ta hand om, åtminstone i ett tiotal år. Troligast var det en soldat kanske rentav från Tvedöra, som undervisade till omkring 1860. Den förste utexaminerade läraren hette Nils Nilsson. Han tjänstgjorde här tills mitten av 1890-talet då han ersattes av folkskollärare och kantor Karl Windén. År 1930 kom Erik Engquist hit, både som lärare och kantor. Han gick i pension omkring 1970, efter honom har lärarna bara varit kortare tid.

En enkel småskola kom till på 1870-talet (gissning). Den låg på nuvarande skolgården, nära vägen, mitt för Röda korsets anslagstavla. När vi fick småskola hade vi kommit fram till B2 skola. Vid mitten av 1940-talet fick vi även mellanskola. Två småskollärarinnor har tjänstgjort här under hela sin läraretid. Boel Larsson började här när småskolan kom till och stannade tills hon pensionerades 1920. Anna Thunberg började omkring 1930 och var här i 30, kanske 35 år.

Den första skolan revs 1897. Kyrkogården förstörades då. Samma år var den nya skolan färdig. Byggnaden var så stort tilltagen att där var även bostad till både lärare och lärarinna.

Själv har jag gått två år i Revinge småskola och haft som lärarinna Boel Larsson. Hon var av gamla sortens lärarinnor, sträng, riktiga

läxor, körde oss det andra året hårt med biblisk historia och tabellen. Under min övriga skoltid bodde jag i Södra Sandby hos min mormor. Hon berättade om gammalt, om sin ungdom, om sin skoltid. hon hade mellan 1856 och 1863 gått i Torpens skola vid Spragebacken i Ekeberga. På S Sandby mosse bodde så mycket folk så denna skola kom till nästan samtidigt med Byaskolan. Den lärare de hade var en distriktskorpral från Tvedöra. Han var sträng, hade god ordning på ett femtiotal barn. Barnen fick gå till skolan och vara på plats kl. 8.00. Bönderna skjutsade dem vid dålig väderlek.

En typisk skoldag

Här en liten beskrivning hur en skoldag gick till 1861 i Torpens skola:

Klockan 8.00 ringde mästern i en klocka för samling. Barnen satt i samlingsrummet på en bänk, under bänken var numrerade fack avsedda för ombytest skor. Det var inte tillåtet att gå in i skolsalen med tofflor eller träskor utan det skulle vara "lappaskor".

Första timmen var kristendom, men eftersom mästern (s.k. läraren) aldrig hade läst detta ämne läste han eller de äldre eleverna innantill ur katekesen eller evangeliet. I detta ämne blev inget förhör.

Efter rasten säger mästern att klasserna 1 och 2 kommer till honom och har läsning, klasserna 3 och 4 går till Kerstin (min mormor) och har räkning, klasserna 5, 6 och 7 går till Per och har skrivning. Kerstin och Per kallades för kompositörer. De undervisade i var sitt hörn i skolsalen. I båda hörnen var sandlådor, spetsig pinne samt en rulle. Körde man med den blev allt utslätat.

Nästa timme skiftade Kerstin och Per så att Kerstin hade klasserna 5, 6 och 7 i räkning och Per klasserna 3 och 4 i skrivning.

Vid middagstid fick småklasserna gå hem och mästern själv tog hand om undervisningen.

Klockan 3 eller 15 som vi säger var skoldagen slut.

Kompositörerna utsåg mästern bland de bästa eleverna ur klasserna 6 och 7. Mästern ville gärna om där fanns plats i skolan att duktiga elever kunde få gå ett åttonde år för att så småningom söka till seminariet för här var stort behov av lärare.

Bron mellan Revinge och Hunneberga.

En enskild person byggde bron över Kävlingeån. I och med att en bro av kraftiga plankor blev byggd ordnades en bro vakt som tog upp bropengar. Vagn förspänt med två hästar kostade 6 öre, fordon med 1 häst kostade 4 öre, en ryttare fick betala 3 öre. Av författningen framgår inte vem som skulle ha pengarna. Mycket tyder på att byggherren fick dem. På sent slutet av 1930-talet blev ån för första gången upprensad. Tidigare blev ängarna under ventetiden helt översvämmade. Följden blev att det inte räckte med enbart bron över ån utan mindre broar byggdes, både mot Revinge men även mot Hunneberga. Dessa broar låg kvar till mycket tidigt 1940-tal. Då byggdes bron över ån av cementbetong.

Kristidsnämnden 1939 - 1945

Kristidsnämnden valdes här i Revinge i september 1939. Fyra ordinarie ledamöter valdes. Mig veterligen valdes inga suppleanter. Erik Engquist var ordförande, Olof Andersson (vid stationen) vice ordförande. Övriga ledamöter var Malte Persson och Arvid Jönsson. Nämnden var öppen 2 timmar 2 gånger i veckan. När alla kort skulle delas ut var hela nämnden behjälplig. I övrigt var det ordförande och vice ordförande som tjänstgjorde. Extra tilldelning av kött och smör kunde de få som hade tungt arbete.

Med djur och spannmål var stor kontroll. Arvid Jönsson och jag fick stå för allt detta. En gång i månaden cyklade jag runt och räknade och förde fullständig rapport månad för månad. Hönsen gick inte att räkna, det fick bli efter ägarens uppgift.

Lite före sädesskörden skulle alla sädesåkrar synas och uppskattas. För att ingen skulle missgynnas kom två man från annan församling och vi fick ut på annat håll och uppskatta. De som blevo uppskattade till mera spannmål än de hade djur till fick lämna ifrån sig.

Alla i nämnden hade ett drygt jobb, timpengen var omkring 2 kr per timme.